

С. С. Шанговъ.

Изъ страданията == == на добруджанци.

На 1-й септември ромънците докараха войски и поставиха на пограничните си постове по 12—15 души войници, въоръжени съ пушки, бомбохвъргачка, по три ръчни бомби на всеки войник; поставиха също тъй на всеки пост по една картечница и автоматични пушки. Началниците имъ сж единъ капитанъ и единъ майоръ. Когато пограничните нмъ войници пристигнаха въ с. Владеширово, офицерътъ избраха за своя квартира къщата на Г-нъ Минчевъ; дадоха заповѣдъ да се изпразни къщата и хазаните да изнесо покъщината си. Въ тоя моментъ снахата на Минчева, Юрдана Атанасова е била въ родилния проперъ. Съобщаватъ това на ромънците, а тѣ, вмѣсто да направятъ отстъпка, съ псувни изхвърлиха всичко на вѣнъ и така Атанасова е родила дѣтето си вѣнъ на двора.

Съ пристигането на ромънските погранични войници въ с. Владимирово, дѣбха паника пристигналите отъкъмъ с. Екисча. 20 пълни каруци. Каруцарите били български, първата каруца е била запряната съ два чифта коне. Единъ войникъ е разкъсвалъ ромънското знаме. Каратъ силно и крѣпчатъ. Два дни преди това пускатъ слухъ че ще настѣпватъ и заематъ линията Русе — Варна. Селяните напуштатъ харманите си и почватъ да бѣгатъ. Мнозина избѣгали изъ горите. Съ пристигането си ромънците почнали да залавятъ каруци, коне, качатъ се и заминаватъ, биятъ кого сръщнатъ. Най-напредъ сръщнали Иванъ Недѣлковъ, който отивалъ на нивата съ конете си, набиватъ го добръ и му взематъ конете съ които заминаватъ по границата.

На втория денъ всички селяни били отнети отъ работа и ги закарвали да правятъ пограничните постове, да прѣвозватъ войници по границата съ каруците си и да носятъ материали и пр. За постове се взематъ отъ селото бълви, котли и др. Заедно съ пограничните войници е дошелъ и държавниятъ имъ бирникъ, който веднага е почналъ събирането на данъците за три години и го въ ромънски пари, какъвто селяните няматъ.

На 1 септември Стоянъ Георгиевъ, отъ с. Гюкче Дюлюкъ, като е работилъ на нивата си, двама ромънски войници стрѣляли отъ границата върху му, но не сж сполучили да го наранятъ.

На 3 септември ромънските войници прѣминали въ България заловили овцаря на Георги Стояновъ отъ с. Гюкче Дюлюкъ и му вземали една овца на сила.

На 2 сжци стрѣляли върху Денчу Госпудиновъ отъ с. Гюкче Дюлюкъ,

който е работилъ близо до границата. С. Гюкче Дюлюкъ 9-IX, 1919 г. Н. Янковъ.

Ромънските погранични войски, усилено дѣйствуватъ по границата. Всѣкиятъ дървенъ материалъ на частни лица взематъ за да строятъ постове си. Насила заставятъ населението да напусне селата сезонна работа и да нмъ работи безплатно. Раздаватъ къщите на бѣжанците за материала. Запрѣщватъ на населението да се движи покъсно отъ 6 часа. Двама души на едно мѣсто не могатъ да се събиратъ.

Пристигна бѣжанецътъ Или Велчевъ, 27 годишенъ, отъ с. Айдемиръ и съобщава:

1) На 3-1 X, по заповѣдъ на шефа на силестренската сигуранция, жандармите отъ Айдемирската секция отидоха въ дома на Цонъ Русевъ, 50 год., отъ сжщото село, заловиха го и вързавъ го откараха въ секцията, а отъ тамъ въ сигуранцията. Дариха сжщо и днамата братъ Иванъ и Нейко Ан. Шоповъ, отъ сжщото село, обаче тѣ бѣха въ гр. Силистра, заловиха ги тамъ и арестуваха въ сигуранцията, където въ продължение на 24 часа жестоко до смъртъ ги изгезаваха.

2) 5 сжщо заловиха Недѣлко Н. Шоповъ, 50 год., отъ сжщото село, откараха го въ сигуранцията. Горкиятъ старецъ е изпиталъ сжщавача. Обвиняватъ ги, че при откарването на населението въ Молдова, прѣзъ 1916 год., горните сполучили да се скриятъ, и при бѣството на ромънската войска, тѣ останали въ село, и че ужъ били убили единъ ромънски шефъ. Това е мръсно обвинение, за да оправдатъ животинските си наклонности и да панадуватъ пари. Битиетъ се явиха при дѣкаръ и се оплакаха, обаче, до колко ще бѣдатъ удовлетворени не се знае, въ това не се съмняваме. Или Велчевъ съ бѣгство се е спасилъ отъ жестоко крѣптъ.

3) Бирниците насилватъ населението за данъци за миналите 3 години, като го заставятъ насила да си продава хранитъ по 10 лева български или по 6—7 лей двоевъ денаритъ.

4) На 6 т. м. заловиха шестъ души отъ село Каджисой, вързаха имъ ръцѣте на задъ, набиха ги до нивата и ги откараха въ Силистра. Какво е станало съ тѣхъ, не се знае. Обвиняватъ ги за болшевики.

5) На 6 т. м. пристигнаха съ парходъ въ гр. Силистра около 500 ромънски войници заедно съ обозъ и заминаха за границата къмъ Акса-

джидаръ, като говорѣха, че Добруджата е ромънска, и че отивали да заематъ линията Русе — Варна.

с. Кемауларъ, 10. XI. 1919 г.

Съобщава: Д. Д. Боевъ.

Оборице 16-IX. Въ с. Куюджукъ, добричко, до днесъ сж пристигнали 92 ромънски войници на чело съ двама майори, единъ капитанъ, единъ поручикъ и двама кандидати. Иматъ оръдия, картечници и автоматични пушки, бомбогранати. Офицерите посѣгнаха върху селата на много момичи и жени. Койкъ ще му излъже крад, никой не знае.

Съобщава: Рашеновъ.

България и Ромъния.

(По поводъ гласоветъ за споразумѣние).

Ромънскиятъ вѣстникъ „Universul“, въ броя си отъ 11 т. м. е поместилъ уводна статья подъ надсловъ „Единъ ромъно-български компромисъ“. Пие а даваме изцѣло:

„Добруджанскиятъ въпросъ напосѣ е поставенъ на разискване. По напредъ се говорѣше за отстъпване частъ отъ Южна Добруджа въ полза на България.

Това чудовищно прѣдложение бѣ отхвърлено. За прѣвъ, пятъ една държава — побѣдителка би трѣвало съ частъ отъ своята територия да плати на побѣдената и особено на държавата — прѣдизвикателка.

Сега се говори за единъ компромисъ. Ромъния била покнвена да започне съ България прѣговори по въпроса за Добруджа, за да се доде до едно полюбовно разбирателство, до едно съгласие, до единъ компромисъ. Обикновено компромисътъ не задоволява ни една отъ страните, но въ нашия случай, единъ подобенъ компромисъ би изцѣлилъ съ самонадѣяностъ българската душа и би брутално равнилъ нашата собствена любовъ.

Послѣ, може би да е въ игра само въпроса за една собствена любовъ, за престижъ?

Не, но нѣщо по-ужасно: правдата ще бѣде обидена.

Въ мирния договоръ съ Австрия четемъ днесъ фразата: „Австрийскиятъ народъ е и си остава неприятелски, до като се подпише мира.“

Нима българскиятъ народъ, както и австрийскиятъ, до като се подпише мира не е единъ неприятелски — такъвъ за съюзените и сдружени народи? Съединените Шати не поискаха да обявятъ война на България. Слѣдователно, отъ политическа гледна точка, какво трѣба да въдушенива всички съюзени и сдружени народи? Като Съединените Шати — да третирайтъ България, прѣди подписването на мира, като приятелка или да наложатъ на другите съюзници да направятъ териториални жертви въ нейна полза, показвайки ги настоятелно на компромисъ, които биха ги покрили съ недостойнство и биха ги

изложили на голѣми бѣдещи опасности.

Една държава, която е изстрадала и понесла нападения на друга държава, има право да се гарантира, щото въ бѣдеще такива нападения да бѣдатъ невъзможни подъ какъвто и да е форма — военна, политическа и икономическа.

Така направи Франция и Германия. Какво прѣдставлява Рейнската държава за Франция, ако не една реална гаранция отъ политически и воененъ характеръ, че Германия не ще може съ онаи леснина, както въ миналото да я напада.

Такива гаранции сж въ логическа връзка съ единъ добръ и солиденъ миръ.

Спрѣмо България — държавата нападателка — и спрѣмо нейното население — твърдъ прѣдизвикателно и отжестително — иматъ ли право, или не, Ромъния, Сърбия и Гърция да искатъ гаранции.

Ще съставлява ли за насъ сериозна политическа гаранция единъ компромисъ, отъ който ще послѣдва отстъпване на частъ отъ Добруджа въ полза на България? Това не само, че нѣма да съставлява, отъ политическа гледна точка, една действителна гаранция, но ще бѣде единъ претекстъ, едно окуражаване за България, за да слѣдва и по-нататкъ своята политика на прѣдизвикателство и нападение въ връзка на съседитъ си и балканското равновѣсие.

Нито една държава побѣдителка, не може да приемъ такава описно равенство — както не може да и се наложатъ такива абсурдни компромиси.

Ромънска кръвъ е оросила добруджанските полета. Или тази кръвъ се е проливала при Туграканъ, Добричъ, Карамеръ, Липница, Арабаджъ, Кокарджа, Топрасъ-Хисаръ и т. н. и т. н. затуй, защото въ деня на побѣдата и на правдата, Ромъния да отстъпи въ полза на най-голѣмия си неприятелъ частъ отъ територията, която и е принадлежала отъ прѣди започването на войната.

Не само ромънците отхвърлятъ съ възмущение едно такова чудовищно разрѣшение на въпроса, това ще сторн и всеки европеецъ съ бистъръ умъ и съ чувство на правда. Съ българския народъ ние нѣма какво да разискваме.

Побѣдена, България ще трѣба да понесе законъ на побѣдителя, какъвито и да сж интереситъ на Следиците Шати, спрѣмо фаворизиращия трѣженъ клиентъ на Балканскиятъ полуостровъ.

Б. Р.

Четете вѣстникъ
„Добруджански гласъ“

ЛЮБОМИРЪ БОБЕВСКИ.

На тутраканскиѣ позиции.

(Пѣтни бѣлѣжки и впечатления).

14—18 августъ 1917 год.

Лѣтно утро. Слънцето е на пѣтъ да се покаже на небосклона. Въздухътъ е, сѣкваци, пропитъ съ благоухания. Той ненаситно пълни гърдите, освѣжава душата, прикача крѣпъ на духа и те носи далече. Пойни птиченца цѣпять ширинето, весело чуруликаятъ и отлитатъ. И тебе тѣ ти омилва природата и онова, което те окръжава, че ти се ще да се продължи това утро до безконечности.

А Дунава, хубавиятъ и красивъ Дунавъ, що като левентъ момъкъ е проточилъ крѣшна и напета снага, те омайва. Неговиятъ дивни очи се приковаватъ въ твоитъ, гледатъ те заомѣно и тихо ти шепнатъ за минало славно.

Панорама е гледката отъ русенския брѣгъ. Божеево-чаровна е тя,

Въ нея има толкова разнообразие и толкова красота.

Отсрѣща е ромънскиятъ брѣгъ. Тамъ нѣма оная разкошна природа, нито онова, което трогва и вѣдхшава.

Напуснахме родната дюдка на Любенъ Каравеловъ и на плеада борци и учени русени, съ най-милн, сладки и приятни чувства.

Качихме се на парахода, който щѣше да ни отнесе на поклонение къмъ оная обетованна земя, що се освети съ мъченичките кости на славно загинали за нея герои. Параходътъ е старъ, полуагнилъ и почти негоденъ за работа. Но ние не обръщаме на това внимание, нашата мисль бѣ друга, нашата погледъ се губѣше въ небесните лазури, задъ които виждахме изстрадалата и измъчена светица — Добруджа. На

што желанне бѣ, да литнемъ съ крѣпкъ на мисльта къмъ нея, да я притиснемъ искрено до гърдите си и да окънемъ ранитъ и съ радостни слези. Моитъ другари-спътници — художниците Александъръ Лазаровъ и Димитъръ Панчевъ, ми говорѣха нѣщо, питаха ме, обясняваха, и бѣха въ почуда, защо не отговоря. Чакъ когато мина първото опиянение отъ мисльта, че скоро ще бѣдемъ тамъ, за дѣто моитъ души е тѣй лелеяла, азъ разбрахъ въ какво положение сѣмъ билъ.

Бѣхме на полубата. Тамъ имаше единъ генералъ-щабенъ подполковникъ, единъ санитаренъ майоръ и двама капитани. Тѣ бѣха въ крѣгъ и водѣха живъ разпаленъ разговоръ. Генералъ-щабниятъ подполковникъ, човѣкъ бунтъ и нервенъ, разправяше съ високъ гласъ и жестокодираше. И капитанитъ бѣха такива. Единъ — санитарниятъ майоръ, бѣ по-умѣренъ и въздържанъ. Разговорътъ се отнасяше за миналогодишнитъ ужасни боеве, подили се по брѣгътъ на тая земя, край която минаваме папа-

холътъ. Къмъ 10^{1/2} часѣтъ, когато слънцето силно прѣпичаше и накарва всички да се скриятъ въ кътитъ, ние още продължавахме да седимъ на полубата.

Парахолътъ бавно цѣпѣше вълнитъ, издигаше се, мѣташе парчетейи погледн и отиваше напредъ.

Между пасажеритъ имаше голѣми брой войници-отрускари — сжщъ товаръ. Прѣкарали отпуската си въ къщи, между близки и свои, гредѣ нивата и полето, които сж ги чакали, тѣ се връщаха на позициитъ доволни, че сж си почивали, че сж свършили много работа. По лицата на никой нѣмаше загриженостъ.

Ето ни орѣцу историческия русенски брѣгъ, дѣто ромънскиѣ дѣморализирани войски направиха десантъ. Коловетъ на моста още стърчатъ, като равнѣти бойни етигове, като гринитни монументи, напомнящи великата епопея, която провали нашия съездъ.

(Слѣдва)

Положението

Когато читателят ще има под ръка настоящия брой, може би договора за мир с България ще бъде връчен на българската делегация. Какви са неговите клаузи? Ние само можем да предположим, да догадваме. От нервните викове, обаче, на турци и романи против България, на г. Уилсона и от непримиримата воля на г. Полк излиза, че работите на Балканските съюзи не ще да са добри ред. Ние чакаме със спокойствие съдбата си, съдбата на едно племе честно, лоялно и трудолюбиво, което в миналото си е било жертва на малки и големи хищници. Дали историята на миналото ще се повтори? Не вярваме. Това би било самоубийство за ония, които поеха тежката задача да омислят савта въз основа на принципите на мировата демокрация.

Оповести се, че Камарата ще се открие на 27 тог. По-рано, или по-късно, голямо значение няма. Занася е по-съществено да видим резултатната работа на представителите на народа, които ще има да разрешават десетки тежки задачи, свързани с вътрешния живот на изстрадаła България. Нека пожелаем на всички партийни групировки да се освободят от личните емоции, обвинения и хули. Защото, без да допринасят нищо към оправянето на оплетения български живот, те способствуват за излагането и компрометирането на страната и за създаването на вътрешностъ на условия, които подриват добрите и устои.

Романите продължават политиката си на грабеж и разорения на Добруджа. Синовете и шерките на

тая провинция се гонят, бият, безчестят и грабят. Не е ли всичко това кръвящ аргумент, който подчертава с дебели линии обстоятелството, какво Добруджа е чужда на Романия страна? Сигурно. Как, иначе, може да се окаже поведението на романската военна и гражданска олигархия? Тъй това поведение се таксува като *мародерство* в Унгария, Бесарабия и Полша от съюзниците, заставящи в Версайл. В Добруджа картината е далеч по-страшна. И ако днес великите сили са във невъзможност, утре те ще бъдат озарени от истината. Тя ще бъде страшен обвинителен акт против съверната ни съседка.

Един английски офицер ни каза вчера, че наблюдавайки обективно живота у нас, във всичката му сложност, той е на мнение да се вземат крайни мерки за изкуването стотините нещастии, които съпътствуват тая живот. Той добави, че при тая обилна реколта, грехота е да цари такава голяма скъпост и да се шират толкова много неуредици. Слушахме тоя благороден син на мощна Англия и си казахме: само силна, мощна, енергична и чиста ръка може да тури ред в вътрешните ни работи. Имаме ли такава ръка? Несъмнено. Иначе би изкочил парадокс: че арменската не създават силни хора. Ако добри християни, испитани патриоти и велики синови, като Ив. Вазов заговориха за български и други мерки, това означава, че на досегашната анархия трябва да се постави една голяма точка. Широкият обществен маси чакат тая ръка. Със полумерки и паниквари държава не се урежда.

Останалите комисари: 5 офицери, 6 подофицери и 5 войници заедно с парадното "Борис" биват отвлечени в Романия, без да се знае участието им до тоя момент.

Изъ живота на добруджанските организации.

ДОБРУДЖАНСКИ ПРОТЕСТЪ.

Съобщено на 14 септ. 1919 г. добруджанско събрание в Русе е взело следната резолюция: Добруджанските българи в гр. Русе, повече от 200 души, съставили днес на 14 септ. 1919 год. от д-во "Добруджа" на публично протестационно събрание, за да протестират против незаконното настаняване на романски войски и в "Южна Добруджа" след като изслушават речта на председателя на Върховния Добруджански Комитет д-р П. Вичев и взе пръв вид.

1) Че по силата на Солунското примирие (чл. 2) цяла Добруджа се оставяше под управлението на тогавашната администрация, която се вербуваше от местното население и въпреки тоя ясен текст, наложил се чуждата на тогавашното население романска власт, за да ограбва и безчести българското население;

2) Че възникването на романските войски и в Южна Добруджа съставлява едно flagrantly нарушение на ежщото примирие и международните принципи, защото фактически се окупирала една територия спорна, и до като конференцията на мира не си каже думата, тя е спорна и трябва да бъде окупирана само от войски на тия, които римават нейната съдба, и

3. Че съгласно окупирване романското правителство иска да пръвръщи съдбата на родния ни край и да постави конференцията на мира пръв свършения факт, пръв да си е казала последната дума.

Ръши:

Да цокани Върховния Добруджански Комитет да протестира пръв

Командуацията съгласенеките войски, пръв Представителя на Съединените Шати и пръв конференцията на мира.

За бирото на събранията пръв д-р Н. Маринополски, членове: А. Георгиев, Т. Тодоров и секретар: И. Витанов.

До Върховния Добруджански комитет.

София.

ПРОТЕСТЪ.

Днес 14 септември 1919 г. членовете на дружеството "Добруджа" в с. Балбунар и българи добруджанци, като размениха мисли, обещания и конституираха, че романското управление в Добруджа употребява най-низките средства за убиване духа у българите, че сжщото с безчовечните си отцеци, малтретиралия и побойа е поставило българското население в ужасен страх, че то в Тутракан и околностите е затворило около 30 училища и 10 църкви, и по такъв начин е лишило от просветен и религиозен домове населението, че за сжщата цел то е арестувало учителството и прогонило българските свещеници, че то по един хитър начин — под претекст, че ще отелужи панахида — е докарало около един полк в тутраканско и саяния град — с единствената цел да увеличи "ужаса" у българите, за да не се чувствуват последните като такова, че сжщата си поставя романското правителство пръв дава и целта, да окупира здраво цяла Добруджа и да постави конференцията на мира пръв свършения факт — романската окупация, че сж тая си действа то върши flagrantly нарушения на поетите тържествени обещания спрямо българите от съгласената страна, че пръв побойа и нечовечни съпровожда незаконните заповеди, заставящи личната свобода, неприкосновеността и честа, както откъсната, тъй и имотната, че данните се събират безчовечно, ангари, гнетателството, арестуванятията спрямо българите сж в пълния разгар, че всичко това и безчислено много факти от подобен характер, говорят, че животът на българите в Добруджа е угнетен и несносен, затова протестираме против тоя брутален начин на управление от страна на романското правителство и молиме застъпничеството на пръв представителите на съгласените страни.

Пръв председател: Дим. Чернев, под пръв председател: Тодор. Кавърджиев, касиер: Ст. Георгиев, членове: Г. Гечкаров и Ст. Х. Маринчов.

ХРОНИКА

— На много места в Добруджа, кажда притеснителна на изнестен имот, благодарение на невъзможността да понасят тоя романски режим сж избягали в България, романските агрономи сж сложили външния и свободен външния, като дават да се Романия реквизира тия храни. Ако може да се върне на думата на тия агрономи, храните, жетива и външния по този начин ще се приберат от романските власти, въпреки че не сж безотпасти и че романите не сж хвърлили едно зърно там.

— Подполков. Петреску, който на окръжията в Добрич, е бил в Букурещ. Там сигурно е прогледял парит си и сж самото заваряване е дал заповед да се уловят някои от богатите момчета за войници, амайки че това ще му донесе някои и друга дая. Някои от тях сж откарани, обаче един, на когото имот не съобщаваме по понятия причини, се е оплакал на французкит п-къ, който случащо е бил там по служба. Полковникът след като е провдрил цялата тая работа е дал да се разбере на подполковник. Петреску и др., че те трябва строго да изследват своята административна служба, защото нитъ сж емота, че се

мисят в функциите на окопационните власти, което не е желателно, защото трябва да се пръвбвва до друг мерки.

— До Върхов. Добрудж. Комитет телеграфират от Кемалар:

"Тук на 14 тог става протестационно събрание от добруджански българи против нахлуването в Добруджа на романска армия, заемана грейпата, реквизирането на храните без реквизиционни разписки или плащане, и абсолютното затваряне на границите. Събраниято рши: натоварва Върховния Добруджански Комитет да протестира пръв командуацията съгласенеките войски в България, пръв представителя на Съединените Шати и пръв мирната конференция в Версайл: веднага да се върне романската армия от вадъ Дунава, четите храни да се върнат, основните училища да се отворят и освободят границите, защото това ние добруджанците не можем да патрасм."

Следват сж пощата личните ни подписи в списък. — Поповъ.

— Изъ живота в Добруджа. Марина Пегкова и Петра Погодинова, българи от с. Синово на 3 тог отишли в село си да нагледат имотите си, романците ги задовили и откарали в Силистра, за сжщата им нищо не се знае.

— По инцидента на границата. Съобщено за отвлечането на българското катерче "Борис" — и цяла му екипаж е една неприятна история, която ще повлече подир себе си не малко главоболче на романците. За станалото е телеграфически уведомено външното ни министерство и шаба на армията. Направен сж енергичен постъпки за изглаждане на инцидента.

По положителни сведения — пощата отвлечена комисия е била в настоящем в Букурещ. На направения от страна на французките власти, постъпки за освобождаването на отвлечените, от романска страна им се отговорило, че ще бъдат дадени освободени, когато намръят за добър.

Пръвнатите служове за убити и ранени сж невърни.

— Ненко Бакърджиев от Добрич, който цели 6—7 месеци е затворен, сам защото е българин и настоятел на д-во "Куриер", напоследък е бил направен на съд в Браила.

— Романите говорят от 14 месеца насам за оставката на Братияно. Това е особен маниер, за да има отговорно правителство, което да отговаря за зодумите в Унгария, Добруджа и Бесарабия, зодуми, които повдигаха буря от недоудуване дори между съюзниците на Романия.

— Шуменската добруджанска организация е избрала ново настоятелство в състав: пръв председател Г. Чехларов, под пръв председател П. Джалтов, секретар Н. Василев и съветници г. Вандев, К. Георгиев, Б. Велев и Хр. Крив. — На новото настоятелство пожелаваме успехи за добруджанското дло.

— Нашият кореспондент пи съобщава, че в Акьданлар сж пристигнали стотина романски войници, които били разпръснати на квартири по страничните села.

— Шуменъ. На 20 тог дружеството "Добруджа" ще даде в салона на читалището "Архангел Михаил" литературно-музикална вечеринка в полза на добрудж българи.

— Починал е внезапно на 6 тог в с. Рихово, Русевско, българецът от Тутракан Ради Бояджиев. Покойникът бд добър българин и изпитан патриот. Нашите горби съболезнования.

— Приятно ни е да съобщим, че нашият приятел Петър Кирчев от гр. Добрич се е сгодил с г-ца Надя, дъщеря на видния общински търговец Никола Иванов от фирмата Бр. Манола. — Честито.

— Явна благодарност. Върховният Добруджански Комитет изказва своята благодарност на парадното дружество "Балкания", за дло пръвозна между Видин и Лом безплатно, добрудж българи.

Романите трупат войски в Добруджа.

(Телеграма-протест до Министер-Пръвседателя).

На 4 септември, в Добрич, сж пристигнали две дружини романска войска — граничари;

Турци, татари и арменци, били заставени от полицаите да участват в посрещането с външи и црвта. Устроено бил голфм парад на градския площад.

В тутраканско, елистренско и курбунарско, сж се появили нови образени романски банди. Под покровителството на полицията, нападат българските села, ограбват добитка и храните на населението, безчестят жените, малтретират и отвлечат имотите. Има извършен много убийства.

Романските власти безогледно реквизира тази родината реколта и я откарват в Романия. Невъзможността на населението е неударимо.

Инцидентът на границата.

Русенските добри информирани вестници "Ратник" дава описание за инцидента, който е станал на границата.

Той пише: "Она донашната комисия за опрвдвяне сжща на дърва в острова сръшу с. Бръшлен е била нападната от романи, които сж стреляли и наранили няколкома."

ВЪНШНА ХРОНИКА

— „Льо Журнал“ от 4 септември помества хубава статия от Тюрне, от която даваме следната извадка:

„Другъ трънлив въпросъ е Добруджа. Тоя път се употреби противоположно сръбство: каянтъ се романизи и българитъ да се сдвоятъ мѣжъ помежду си за тая провинция.

Тукъ упомощението не може да се разбере; ако има една извѣстна истина за Балканитъ, то тя е тая, че тамъ не може да се туря редъ освѣтъ отъ отъгъ. Опитътъ показва, че между сѣперничащитъ амбиции, които се поияватъ тамъ, не е възможно никакво доброволно помирение. Дѣйствието бѣ на великитъ сили да се обидятъ за арбитри. Дезинтересирани, тѣ биха могли да начертаятъ точнитъ за единъ компромисъ, които да наложатъ. Малкитъ държави, утвърдени и задържани отъ рѣшението на една по-висша воля, биха се помирили малко по-малко; като прѣстанатъ да проявяватъ безполезни ламтежи, тѣ биха се закрѣпили въ отреденитъ имъ граници.“

— „Журналъ де Женевъ“ пише: „Днесъ Ромжия отказва да подпише договора за миръ. Малко важни дѣла въ Букурещъ сѣ прочули почитъ на сѣюзницитъ. Истината е, че контактитъ между Братияно и англичанитъ става все по-слабъ. Тѣй като сѣюзницитъ иматъ сто начини, по които биха могли да се наложатъ на Ромжия, отъ тѣхъ зависи Братияно да отстъпи.“

— Римскитъ в. „Tribuna“ (7. IX.) пише:

„Договорътъ съ България е вече свършенъ и съобщенъ на пресата. Неговото прѣдаване на българската делегация е опредѣлено за вторникъ. Днесъ Върховниятъ съветъ окончателно одобри текста на единъ новъ членъ, който ще се прави въ договора и съ който се налага на България да се откаже отъ Тракия и да се съгласи съ рѣшението, което сѣюзницитъ ще дадатъ по-късно на тракийския въпросъ. Тѣзи послѣднитъ се задължаватъ да гарантиратъ на България свободенъ търговски излазъ въ Деде-Агачъ и използване на линията, която води тамъ, както и плането по Марица, до морето. Рѣши се още да не се вѣдѣтъ за сѣга въ договора, който само така може да бѣде свършенъ, въпроса за отстъпването на частъ отъ Добруджа, която Ромжия трѣбва да направи на България.“

— Г. Миджовъ въ своя „Рѣчь“ е написалъ статия, отъ която заемаме следнитъ мисли:

„Ние сме привикнали да гледаме на България, като на нѣщо низко, което е длъжно само да скача на заднитъ си крака прѣдъ Русия. Вѣкога сме чакали отъ България само робско приклонение. Сега, когато имаме пълна възможность да прѣсѣдадемъ своето влияние на Балканитъ, ние сме небръжни. Намираме за унижение първи да влѣземъ въ сношение съ България, ала никакъ не го намираме за унижение да продължаваме робски да се прикланяме прѣдъ Германия. Винаги на Фердинандовото правителство стоварватъ на цѣлия български народъ, както несправедливо много френскитъ гледища осиреква рускитъ сѣпери, защото въ Русия била станала революция. Врѣме е вече да прѣстанемъ да мѣдаме съ таква очи на родствения нашъ народъ.“

— Агенцията „Дачия“ се научава отъ Парижъ, че въ конференцията за мира американската делегация енергично поддържа гледището да се отстъпи цѣла южна Добруджа на България. Споредъ свѣдѣнията на „Дачия“, това американско предложение пропаднало, поради силната оппозиция на другитъ сѣюзнически делегати. Въпросътъ за Добруджа останалъ откритъ. Пратеникътъ на конференцията сръбъ Георгъ Клеркъ билъ натоларенъ да размени мисли и по евентуалното разрѣш. ние на добруджанския въпросъ.“

Изъ печата

„ПРЪНОРЕЦЪ“ (бр. 207) дава мнѣнието на християнитъ по паричната експлозия у насъ, заключава:

„Нѣма нужда отъ бѣвенки, а отъ здравъ разумъ и добросъвестна работа: да не се разходна повече отъ онова, що може да се събере.

По кой ще опита това героично сръдство?“

„ВЪЗДА“ (бр. 85) като полемизира съ „България“ по сръбско-българскитъ разпри, казва:

„Либералното правителство нито на единъ български ученъ никога не е искало никаква услуга, а да се извърва историческата истина и това, което „България“ твърди, е една низета подлостъ. Либералното правителство никакъ не иска, като сръбското, да кара ученитъ си (случай съ Цанча) да измѣняватъ своитъ мнѣния. Нашитъ учени никога не сѣ имали двѣ мнѣния; и за честта и на ученитъ ни и за самата истина, ние кажимъ още веднѣжъ: Дневния органъ да посочи имената на тия учени, за които твърди, че либералното правителство е искало да ги накара да му служатъ, на политиката, като извържатъ историческата истина.“

„КАМБАНА“ (бр. 3556) дава статия подъ насловъ „Венизелосъ говори“, отъ която даваме следната извадка:

„Правото не се доказва съ графици и статистики? А съ какво се доказва, г. Венизелосъ? Съ публични критики, възражения и извържана адвекатска педоария, както вий правите! Народността не се състои въ говорения языкъ, казва г. Венизелосъ. А въ какво се състои? Има ли нѣщо по-добро, по-свѣто на тая божия земя отъ родния, или матерния езикъ! Народъ, който нѣма свой говоримъ езикъ, той не е народъ, той е може да има национално самосъзнание, той е тѣла несъзнателна отъ наемни-роби въ човѣшки образъ, съ които вѣкъ може да си служи, като развѣтна монета. А такива сѣ събранията на г. Венизелоса въ Одринска Тракия, той самъ имъ дава тази атестация. Въ това отношение, азъ сѣмъ съгласенъ съ него, че ромейтъ въ Одринско не сѣ единъ, защото никогашъ не сѣ сѣ казали такива, нито сѣ чувствували: турцитъ ги наричаха *румо-малли*, както наричаха съ това име всички християнски народи, останали тѣмъ въ наследство като *рай* при завоеванието на Римско-Византийската империя; това сѣмъ качуци, саргучи, карпоти, тагаузи, качулки, ганозли и др. размѣсени съ българската раса, които, както право забѣлзва г. Венизелосъ, нѣматъ свой езикъ, своя народность, а сѣ една инертна маса, пестра като мозайка, която носи български дрехи, български обичаи, пѣе български пѣсни, говори турски, черкува се на грѣцки, не се отъзвва и отъ български, споредъ врѣмето, мисне ли българската граница, казва се българинъ, остане ли въ Турция, казва се грѣкъ; ето това е грѣцкиятъ народъ на г. Венизелоса въ Одринска Тракия.“

„МИРЪ“ (бр. 5804) като посвѣтлява статия за „пониятъ международенъ редъ“, разсѣждава както следва: „Както е вѣдѣстно, желанието на Уилсона, т. е. на американцитъ, е да се намѣни основно сѣществувания международенъ редъ въ смисълъ, че всички народи, малки и голѣми, слаби и силни, да се радватъ на еднакви права. Съ новия миръ-американцитъ искатъ да добиятъ за отдѣлнитъ народи онова, което френската революция спелени за отдѣлната личность. Вицѣснитъ въ договора съ Австрия членове досѣжно интереситъ на населението въ Югославия и въ Ромжия, които се раздѣляватъ отъ мнозинството, както и досѣжно търговията на другитъ нации, съставлятъ първото узаконяване на новото положение.“

„СВОБОДА“ (бр. 2550) като говори за нашата народна отбрана, заключава:

„Общъ обезоразжаване или свободно второразжаване, ето формулитъ за траенъ миръ. Иначе нѣско дѣдене народитъ на привилегировани и безправни, на патрициански и плебейски води къмъ подтикване отъ горѣ и реагирание отъ долу — вѣчно неизмѣната причина до сѣга на вѣнчки кървави борби между отдѣлнитъ индивидууми и отдѣлнитъ народи.“

НАРОДНА ОТБРАНА (бр. 129) ни поднася на уводно мѣсто статията „Къмъ демократизмъ“, която завършва така:

Врѣме е вече да станемъ зряво мислящи и отхвъртайки настрана сантименталността, да си зададемъ въпроса: понася ли ни да се сдружимъ съ родственикъ намъ народи, които се стремитъ къмъ насъ, както едѣнитъ подъ защитата на силния, или не?“

Бѣднитата е на страната на демократизма, народоуластвето. Нашето общество въ днешната форма на своето стопанско и културно развѣние е годно за едно комбинирано управление, една коалиция между на прѣдничавитъ буржуазни партии и социално-демократическитъ. Дребната собственостъ трѣбва да се запази, но може да се върви къмъ сѣциализиране на извѣстни клонове отъ сѣдрото производство; подигане на работника, създаване благоприятни условия за животъ, но безъ да се провъгласява работническа диктатура, безъ да се унищожава инициативата и свободното творчество; ограничаване военнитъ разходи, но да не се обезсилява държавата; най-послѣ да се върви къмъ революция, а не съ революция, къмъ напредѣкъ; благоденствие и честити дни!“

„ВОЛЯ“ като говори върху „Политиката около една легенда“ (разбрий, пробива на Добро-поле), казва:

„Слѣдъ примирението съ Германия Сѣдлашението нѣмаше да прѣговаря съ насъ, неговитъ армии щѣха да настѣпятъ безъ да сръщнатъ отпоръ и — виждете безъпрѣчно — корективитъ англичани, сѣнтименталнитъ французи и кавалеритъ италиянци, които не питаатъ никаква злоба къмъ насъ, въ земята ни щѣха да нахлуятъ на цѣлтъ въковитъ врагове — сѣрби, гърци и власи, които въ нашата смъртъ виждатъ тържеството на своето бѣдѣще. Войската ни щѣше да бѣде цѣла въ пѣлтъ, страната ни — разграбена, а сѣмѣйствата ни — изложени на благоволенieto на враговетъ.“

КНИЖНИНА

Подучава се въ редакцията следнитъ списания:

1. Обществена обнова

Година I брой 1

Литературно обществено списание, излиза всѣки мѣсець. Уреджа

редакционенъ комитетъ. Гл. редакторъ К. Сагаевъ. Годнищентъ абонаментъ 40 лева — редакция и администрация ул. Понка 44.

Съ държане:

Ив. Вазовъ — Прѣдъ портрета на К. Величковъ и Последни пѣсни.
Дим. Бабевъ — Тѣжнитъ дни.
Ст. Михайловски — Въ свѣтлитъ висини на вѣнната.
Д. Кацевъ — Добруджа въ своята история и др.

Първата книжка на това списание задоволѣва напълно, както по материята, разнообразенъ материалъ, така и по техника. То е първо по рода си, и прави честь на уредничитъ му, защото тѣ не сѣмъ показали трудитъ си за да дадатъ на обществото едно списание, което дѣйствително носи обнова. Помѣстениетъ статии отъ общественъ характеръ заслужаватъ вниманието на вѣнчки.

Особенъ интересъ е статията на г. Д. Кацевъ — Добруджа въ своята история, която заслужава да бѣде прочетена не само отъ добруджанци, а и отъ вѣнчки българи; отъ нея тѣ ще се запознаятъ съ историята на Добруджа и съ политическитъ тежнѣния, които станаха причина на сѣлението ѝ да бѣде и до сѣга подвържано на изтрѣбление. Ние прѣпорѣчваме на читателитъ си това списание, а уредничитъ поздравяваме.

2. Листопадъ

Година II книга I — брой 2

Двусѣдмично списание за литература и художество. Редакторъ Д. Бабевъ.

Съ държане:

Ив. Вазовъ — Есенъ.
Добри Невмировъ — Прѣдъ залѣзъ.
Албертъ Самевъ — Сонети.
Хасинто Бенвенине — Пѣвецъ на нишѣтата и др.

Редакторътъ му г. Д. Бабевъ въ своитъ разбирания, ни е далъ една вѣстнически издѣржана, по съдържание и съ претенции книга и увѣрени сме, че и за напредъ ще дава подобрени литературни творби на наши и чужди писатели, и както прѣвъ първата годишнина така и прѣвъ втората ще бѣде истински литературенъ и художественъ напѣтственникъ на нашата млада интелегенция.

3. Вѣзни

Година I, книга I.

Литературно-художествено списание.
Годишентъ абонаментъ 20 лв.

Съ държане:

Людмила Стояновъ — Ийтаръ.
Николай Райновъ — Човѣкътъ съ факела.
Евгарадъ Мунхъ — Смъртъ.
Гео Милевъ — Дѣждъ. Мѣстения прѣтенъ.
Хр. Ясеновъ — Приказно царство. Пѣбѣла.
Едгоръ По — Гарвантъ, прѣвѣлъ г. Михайловъ, критиченъ прѣгледъ и цѣлто приложение.
Рано Воджичевъ — Езда прѣвъ нощта.

Д-ръ К.

Акционерно ПЕЧАТНИЦА „ДОБРУДЖА“ Дружество

Съ главното участие на Търговска Чиновническа Банка.

Основенъ капиталъ 400,000 лева.

Седалище София

Печатницата е модерно инсталирана и снабдена съ най-отбрани модерни шрифтове, български и френски. Приема да печати всѣкакви видове печатни издѣлѣния, като:

вѣстници, списания, търговски книжки, регистри, бланки, пайкове и др. на български и френски, различна голѣмина

Поржкитъ се изпълняватъ ЧИСТО и БЪРЗО.

Поржчки се приематъ при Търговска Чиновническа Банка, на жгѣла на ул. Раковски и Вѣлковичъ, телефонъ 1186 и въ печатницата, улица Алабинска № 16.

Има на складъ разни видове хартии за печатъ, иликове и др.

Акционерно Д-во Печатница „Добруджа“ ул. Алабинска № 16.